

Tekemällä oppimista loppuun asti

Leinonen Niina, Partanen Timo & Palviainen Petri (2002). Tiimiakatemia. Tositarina tekemällä oppivasta yhteisöstä. PS-KUSTANNUS

Tiimiakatemia-kirja

esittelee Jyväskylän ammattikorkeakoulun markkinoinnin ja yrittäjyyden erikoisyksikön, Tiimiakatemia, taustaa, ideologiaa ja toimintaa. Kirja jakautuu neljään osaan, joista ensimmäisessä käsitellään Tiimiakatemia taustalla vaikuttavia malleja ja ideologiaa. Toinen ja kolmas osa keskittyvät oppivaan yhteisöön sekä oppivaan yksilöön yhteisön jäsenenä. Neljäs luku tarkastelee asioita valmentajan (ent. opettaja tai opintojen ohjaaja) näkökulmasta. Kirja on rönsyilevä, vähän epätasainen, vuolas, innostunut ja loppujen lopuksi varsin vakuuttava. Luultavasti juuri tällainen on myös oppimisyhteisö, josta kirja kertoo.

Lukemisen aikana kirja ehti sekä ärsyttää että innostaa. Lopputulos jäi selvästi myönteiselle puolelle, vaikka ensimmäisen osan jälkeen olin aika epäilevä. Kirjan ensimmäisessä luvussa esitellään Kolben kokemuksellisen oppimisen mallia, Nonakan ja Takeuchin käsityksiä tiedosta sekä mm. Sengen oppivaa organisaatiota koskevia ajatuksia. Tämän jälkeen lanseerataan oppimisyhteisön teoreettiseksi perustaksi ”Aivoteoreettinen malli”, josta yhdistellään teoreetikkojen ajatuksia. Aivoteoreettinen malli tuntuu

ja tuntuu edelleen sanahirviöltä, mutta se on ehkä makuasia.

Vakavammin tässä

mallissa häiritsee se, että siitä tulee mieleen huonossa mielessä johtamisoppaat, joissa otetaan asemansa lunastaneiden teoreetikkojen ideat, liimataan päälle uusi nimi ja sen jälkeen esitetään vanhat ajatukset omina. Tätä vaikutelmaa vahvistaa vielä lukuisat ”© Timo Partanen” -merkinät. Mallin rakentamisessa ei missään tapauksessa varasteta, koska lähteet mainitaan asianmukaisesti, mutta ainakaan minä en ymmärrä, mitä lisäarvoa asioiden nimittäminen ”Aivoteoreettiseksi malliksi” ja siihen liittyvät lukuisat prosessikuvat tuovat.

Aivoteoreettisen mallin

toimivuutta korostetaan useampaan kertaan, mutta näyttö jää epäselväksi. Esimerkiksi sivulla 27 on todetaan: ”...tämä malli tai teoria on osoittanut toimivuutensa käytännössä...”, mutta selkeitä osoituksia toimivuudesta ei esitetä. Kirjan liitteenä esitellään itsearviointiin perustuvan laatuarvioinnin tuloksia, jota voidaan pitää ainakin epäsuorana tukena mallille, mutta olisi helppo löytää myös muita toiminnan onnistumista kuvaavia asioita. Itselleni tulee lähinnä mieleen kaksi suuntaa, josta evidenssiä pitäisi kertyä. Tiimiakatemia keskeinen työskentelytapa on toteuttaa projekteja todellisille asiakkaille. Tällöin esimerkiksi asiakkaiden tyytyväisyys, uusintaoston määrä tai vastaavat tiedot

olisivat lukijan kannalta kiinnostavia. Kirjan liitteenä on esitelty Tiimiakatemia tuloskortti, jossa on mm. asiakassuhteisiin liittyviä mittareita, mutta mittaustuloksia ei kerrota tai sitten mittauksia ei ole tehty.

Toinen suunta on

oppiminen ja opiskelijoiden menestys opintojen jälkeen: sijoittuvatko Tiimiakatemia opiskelijat nopeammin tai paremmin työelämään kuin muut ammattikorkeakoulujen markkinoinnin opiskelijat, millä tavalla Tiimiakatemia käynteiden osaamista eroaa muista jne. ”Todistusaineiston” niukka esittely ei tietenkään heikennä itse asiaa, mutta sen esittäminen kannattaisi, koska se vahvistaisi innostuneen ja omaan asiaansa uskovien tekstin uskottavuutta.

Kun kirjassa siirrytään

kuvaamaan Tiimiakatemia käytäntöjen kehittymistä ja arkipäivän työtä, niin kiinnostus kasvaa nopeassa tahdissa. Yhteisön ja tiimien rakentamista kuvataan toimitiloja myöden. Tästä osasta on opittavaa paitsi muilla oppimisyhteisöillä niin myös työyhteisöillä, koska samat teemat ja ongelmat nousevat esiin toistuvasti tiimityöhön ja muuhun yhteistoimintaan liittyen.

Erityisen hienoa oli

lukea erilaisista keskustelufoorumeista, jotka yhteisöön ja tiimeihin on luotu. Foorumin omaperäisen nimen – esimerkiksi ”Synnytys” ja ”Linnunlaulu” – ovat sisäistä yhtenäisyyttä luovia tekijöitä,

mutta ulkopuoliselle niiden merkitys ei ole sama. Jotkut lukuisista Tiimiakatemia ”omista sanoista” kuulostavat jopa oudoilta, mutta niiden sisällöt ovat hienoa luettavaa. Oppivaa organisaatiota esittelevässä kirjallisuudessa erilaisen keskustelufoorumien merkitys tuodaan aina esiin työyhteisön, luovuuden ja oppimisen mahdollistajina, mutta harvemmin näkee, että tällaiset foorumit myös tuodaan näin kiinteäksi osaksi jokapäiväistä työskentelyä.

Mielenkiintoinen osa

on myös kuvaus oppimisen ja arvioinnin käytännöistä. Todelliset asiakasprojektit, yrittäjyyden harjoittelu oikeassa yrityksessä, johtamistaitojen kehittäminen projektityössä, kirjallisuusessee ja eri osapuolten (itse, asiakas, projektiryhmä, valmentaja) tekemät arvoinnit muodostavat ainutlaatuisen kokonaisuuden. Tiimiakatemia oppimistapa ei varmaan sovellu kaikille aloille eikä kaikille ihmisille yhtä hyvin, mutta missä tahansa oppilaitoksessa kannattaisi vakavasti harkita, mistä asioista voisi ottaa mallia ja luoda omaan ympäristöön sopivia sovelluksia Tiimiakatemia käytännöistä. Tämän osuuden lukemisen jälkeen itselleni tuli olo, että jos olisin nyt aloittamassa opintoja, niin tämänkaltainen oppimisympäristö olisi erinomaisen innostava ainakin minulle.

Yksilön näkökulmaa

tarkasteltaessa Sengen *Personal mastery* on yksi keskeinen käsite. Itseohjautuvuus, henkilökohtainen kehittyminen ja henkinen kasvu tulevat esiin puheiden lisäksi erilaisissa oppimisen muodoissa. Oppi-

missopimus, itsearviointi, palautteen saaminen muilta opiskelijoilta ja valmentajalta ovat työtapoja, joissa korostuu vastuun ottaminen omasta oppimisesta ja kehittymisestä työelämään kasvavana ihmisenä.

Tiimiakatemia opettajia

kutsutaan valmentajiksi ja heidän roolinsa onkin kuvauksen perusteella selvästi oppimisen ja yhteisön johtajuudessa eikä niinkään tiedon tai taidon välittämisessä. Tämä osuus on taas sellainen, josta voisi ammentaa niin opettaja kuin kuka tahansa esimies työyhteisössä, jossa osaamisen johtaminen on tärkeällä sijalla. Harvat asiat ovat suoraan siirrettävissä esimerkiksi it-yrityksen arkeen, mutta hyviä ideoita siitä, miten yhteisössä voidaan tuottaa ja jakaa tietoa, kirjasta kyllä saa.

Valmentajan rooli

vaikuttaa monipuoliselta ja vaativalta. Olisikin ollut mie-

lenkiintoista lukea valmentajan tehtävien ja roolien lisäksi enemmän siitä, kuinka Tiimiakatemiassa ylläpidetään johtajuutta: miten ylläpidetään valmentajien taitoa ja intoa toteuttaa oppimisen johtamista haastavassa ympäristössä.

Kirjan innostuneisuus

ja markkinointipuhe herättää välillä epäilyjä, että ”onkohan se nyt noin hienoa”. Samoin konkreettisten näyttöjen vähäisyys, joita käsiteltiin edellä sekä jotkut muut asiat jättävät jälkeensä avoimia kysymyksiä, mutta silti ”lukeminen kannattaa aina” pätee tähän kirjaan. Se on ehkä parhaimmillaan ajatuksia ja ideoita herättävä lukemisto opetustyötä tekeville sekä esimiehille, jotka pyrkivät tekemään omasta työyhteisöstään oppivan organisaation. Ainakin se rohkaisee uskomaan siihen, että asioita voi tehdä toisin, jos vain tahtoo ja uskaltaa.

Esa Pohjanheimo